

ปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เชื่อสาย กะเหรี่ยงและมอญ จังหวัดกาญจนบุรี¹

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื่อสายกะเหรี่ยงไปและมอญ 6 โรงเรียนในอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการอ่านและการพูดของนักเรียน 180 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนทั้ง 2 กลุ่มชาติพันธุ์มีปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทย 4 ประการ คือ 1. การแทนที่ของเสียง (Substitution) 2. การไม่ออกเสียงในเสียงที่ต้องการ (Omission) 3. การออกเสียงเพิ่มไปจากเสียงที่ต้องการ (Insertion) 4. การแยกพยางค์ผิด (Parsing) ส่วนปัญหาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื่อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาการไม่ออกเสียงพยัญชนะท้ายมากกว่านักเรียนเชื่อสายมอญ และนักเรียนเชื่อสายมอญมีปัญหาการแทนที่เสียงสระมากกว่านักเรียนเชื่อสายกะเหรี่ยง

---

¹ บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของแผนงานวิจัยเรื่อง “บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาภาษาไทยสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื่อสายกะเหรี่ยงและมอญ” ประกอบด้วยโครงการวิจัยย่อย 2 โครงการคือ “บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น เชื่อสายกะเหรี่ยงและมอญ” และ “บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาการใช้คำและประโยคของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื่อสายกะเหรี่ยงและมอญ” ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจาก สกว.

The Thai Pronunciation Problems of Junior Primary School Students of Karen and Mon Ethnic Groups in Kanchanaburi

Suwattana Liamprawat

Abstract

This article presents problems in Thai pronunciation faced by Pwo Karen and Mon junior primary school students in six schools in Thong Pha Phum and Sangkhlaburi Districts, Kanchanaburi Province, Thailand. Data were collected from reading and speaking of 180 students. The results indicated that both ethnic groups encountered 4 pronunciation problems: 1) Substitution, 2) Omission, 3) Insertion, and 4) Parsing. Furthermore, some problems are specific to ethnic group; for example, omission of final sounds are predominant in the Pwo Karen students while substitution of vowels are predominant in the Mon students.

บทนำ

ภาษาไทยมีความสำคัญในฐานะภาษาประจำชาติ หลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้ภาษาไทยอยู่ในกลุ่มทักษะ ที่เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้ นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติยังกำหนดให้ “การอ่านออกเขียนได้” และ “การอ่านคล่องเขียนคล่อง” เป็นนโยบายเร่งรัดคุณภาพการเรียนการสอนภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้น ประถมศึกษาตอนต้นและประถมศึกษาตอนปลายตามลำดับ นโยบายดังกล่าวจะ สัมฤทธิ์ผลได้ ผู้เรียนต้องรู้หลักเกณฑ์ภาษาไทยและมีทักษะการอ่านการเขียนที่ แม่นยำเพื่อให้บรรลุผลทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านความรู้ ด้านทักษะ ด้านค่านิยม และ ด้านการจัดการ

อย่างไรก็ตามหลักการของหลักสูตรส่วนหนึ่งกำหนดว่าการศึกษาระดับขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งสร้างเอกภาพของชาติ โดยมีเป้าหมายหลักร่วมกันคือ เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นสามารถจัดหลักสูตรบางส่วนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ สภาพเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่นได้ อีกทั้งต้องจัดการศึกษา ติดตามและแก้ไข ข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง จึงถือได้ว่าครูเป็นบุคคลสำคัญที่ก่อให้เกิด การเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะท้องถิ่นที่มีผู้เรียนเป็นกลุ่มชาติพันธุ์

ประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic group) ในท้องถิ่นต่าง ๆ หลายกลุ่ม ที่ไม่ได้ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ (first language) จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดหนึ่ง ที่มีอาณาเขตติดต่อกับสหภาพเมียนมาร์ อีกทั้งมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง ไป มอญ ลาว ขมุ พม่า ในจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้กะเหรี่ยงไปและมอญ จัดเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอสังขละบุรี อำเภอ ทองผาภูมิ เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ต้องเรียนรู้ภาษาไทยให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตามจุดประสงค์การเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กไทยทั่วไป แต่สภาพความเป็นจริง เด็กกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวมักใช้ภาษาแม่ในชีวิตประจำวันเพื่อติดต่อสื่อสาร และ ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สองเมื่ออยู่ที่โรงเรียน ปัญหาด้านการสื่อสารจึงเกิดขึ้น เพราะภาษากะเหรี่ยงไปและภาษามอญแตกต่างกับภาษาไทยเป็นอันมาก

การที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นมีภาษาแม่ (first language) หรือภาษาที่หนึ่งเป็นภาษากะเหรี่ยงไปและภาษามอญและต้องเรียนภาษาไทยเป็นภาษาที่สองที่โรงเรียน ผู้วิจัยคาดว่านักเรียนน่าจะมีปัญหาการออกเสียงภาษาไทยประเภทอื่นๆ ด้วย ดังที่แอล เซลิงเกอร์ (Selinker 1977) กล่าวว่า การเรียนภาษาที่สองนั้นผู้เรียนจะสร้างระบบไวยากรณ์ใหม่ซึ่งมีลักษณะของการใช้กฎร่วมกันระหว่างสองระบบภาษาคือระบบของภาษาแม่และระบบของภาษาที่กำลังเรียนอยู่ แอล เซลิงเกอร์เรียกภาษาของผู้เรียนนี้ว่า “interlanguage” หรือ “ภาษาระหว่างสองระบบ” หรือ “อंतरภาษา” หมายถึง รูปแบบต่างๆ ทั้งด้านเสียง หน่วยคำและไวยากรณ์ ที่ปรากฏในคำพูดของผู้เรียนภาษาซึ่งเป็นรูปแบบที่ไม่ตรงกับบรรทัดฐานของภาษาที่สอง ทั้งที่ผู้เรียนได้เรียนและใช้รูปแบบที่ถูกต้องของภาษานั้นมาหลายปีแล้วก็ตาม บางครั้งรูปแบบภาษาระหว่างสองระบบอาจปรากฏได้อีกเมื่อผู้เรียนพบเนื้อหาหรือบทเรียนที่ยากเกินไป จึงนำเอารูปแบบภาษาแม่ของตนไปปะปนกับรูปแบบภาษาที่สอง

ผู้วิจัยมีความเห็นว่านักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญน่าจะมีปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทย จากการทบทวนงานวิจัยพบว่า มีผู้ศึกษาปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์พอสสมควร เช่น ประสงค์ ราชณสุข และคณะ (2523) ศึกษาวิธีการแก้ไขการพูดภาษาไทยของเด็กชาวเขา บรรเลง สุปี (2536) วิเคราะห์ความยากง่ายในการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จังหวัดแม่ฮ่องสอน เสนอ ตริวิเศษ (2542) วิเคราะห์ปัญหาการพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ จิตประภาศรีอ่อน (2522) ศึกษาปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าม้งในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก ธีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ (2558) ศึกษาการอ่านออกเสียงและการพูดภาษาไทยไม่ชัดของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ชั้นประถมศึกษาตอนปลายและมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพะเยา โดยนำปัญหา มาสร้างแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นต้น

งานวิจัยที่ผ่านมาได้สะท้อนปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ แต่ยังไม่มีความได้ศึกษาปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงโปและมอญในจังหวัดกาญจนบุรี ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องดังกล่าวเพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบปัญหาอันจะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาและพัฒนาภาษาไทยแก่นักเรียนทวิภาษา หรือการจัดทำนโยบายภาษาและการวางแผนการศึกษาของชาติให้สอดคล้องกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาร่วมเกี่ยวกับการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงโปและมอญในจังหวัดกาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาเฉพาะกลุ่มเกี่ยวกับการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงโปและมอญในจังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเฉพาะปัญหาการออกเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงโปและมอญ
2. ศึกษาเฉพาะ 6 โรงเรียนในอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสงขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ โรงเรียนบ้านหนองเจริญ โรงเรียนบ้านกุยแห่ และโรงเรียนบ้านลิ้นถิ่น ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ โรงเรียนอนุบาลสังขลาบุรี โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม และโรงเรียนบ้านชองกาเรีย ตำบลหนองลู อำเภอสังขลาบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
3. ศึกษาเฉพาะนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่เก็บข้อมูล คือ นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงโปจำนวน 95 คน นักเรียนเชื้อสายมอญ จำนวน 85 คน รวม 180 คน

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนดังนี้

1. สํารวจวิทยานิพนธ์ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยแนวคิดเกี่ยวกับข้อบกพร่องในการออกเสียงพูด แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนภาษาที่สอง งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบเสียงภาษากะเหรี่ยงและมอญ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการออกเสียงพูดของนักเรียน

2. การเลือกพื้นที่ ผู้วิจัยเลือกจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งอยู่ในภูมิภาคตะวันตกอันเป็นพื้นที่ทางการศึกษาซึ่งมหาวิทยาลัยศิลปากรมุ่งพัฒนาตามแผนยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยและคณะวิชา จังหวัดกาญจนบุรีมีอาณาเขตติดกับสหภาพเมียนมาร์ อีกทั้งมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ เช่น กะเหรี่ยง มอญ ลาว ขมุ พม่า ในจำนวนกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ กลุ่มกะเหรี่ยงและมอญมีเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะอำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลสนาม พบปะผู้ประสานงานในพื้นที่วิจัย จากนั้นจึงเลือกโรงเรียน 6 แห่ง เป็นพื้นที่เก็บข้อมูล คือ โรงเรียนบ้านหนองเจริญ โรงเรียนบ้านลิ้นถิ่น และโรงเรียนบ้านกุยแห่ ตำบลลิ้นถิ่น อำเภอทองผาภูมิ โรงเรียนบ้านช่องกาเรีย โรงเรียนวัดวังแก้วเวการามและโรงเรียนอนุบาลสังขละบุรี ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี

3. การกำหนดกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงไปและมอญมีคุณสมบัติดังนี้

- 1) เป็นนักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนซึ่งเป็นพื้นที่วิจัย
- 2) มีบิดามารดาพูดภาษากลุ่มชาติพันธุ์นั้น ๆ คือภาษากะเหรี่ยงไปหรือภาษามอญ
- 3) นักเรียนต้องใช้ภาษากะเหรี่ยงไปหรือภาษามอญสื่อสารในชีวิตประจำวันกับบุคคลในครอบครัวและคนในชุมชนที่มีชาติพันธุ์เดียวกัน
- 4) นักเรียนต้องมีอายุระหว่างการออกเสียงและสติปัญญาที่สมบูรณ์

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้มอบหมายให้ครูคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ชั้นละ 10 คน รวม 30 คน ใน 1 โรงเรียน รวมกลุ่มตัวอย่าง

ทั้งสิ้น 180 คน เป็นนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงไป 95 คน นักเรียนเชื้อสายมอญ 85 คน

4. การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล

4.1 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ได้แก่ แบบฝึกอ่านคำ อ่านประโยค เพื่อให้นักเรียนอ่านออกเสียง นอกจากนั้นมีภาพเพื่อให้นักเรียนพูดเล่าเรื่องจากภาพ

4.2 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลสำหรับนักเรียนชั้นประถมปีที่ 3 ได้แก่ บทอ่าน เพื่อให้ให้นักเรียนอ่านออกเสียง และภาพ เพื่อให้ให้นักเรียนพูดเล่าเรื่องจากภาพ

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลดังกล่าวสร้างจากหนังสือแบบเรียนนิชานาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น คัดเลือกจากบัญชีคำศัพท์พื้นฐานของนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1-3 ปีการศึกษา 2554 จัดทำโดยสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ส่วนภาพที่ใช้เล่าเรื่องนั้นมีทั้งครูผู้สอนจัดเตรียมให้และผู้วิจัยจัดเตรียมเอง ทั้งนี้ผู้สอนได้ตรวจสอบแล้วว่าเป็นภาพที่นักเรียนรู้จัก มีประสบการณ์ สามารถเล่าเรื่องจากภาพนั้นๆได้

5. ช่วงเวลาการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลด้านปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนช่วงเช้าและบ่ายในห้องเรียนของโรงเรียน ตั้งแต่เวลา 9.00-12.00 น. และ 13.00-16.00 น. เฉพาะวันหยุดคือวันเสาร์เท่านั้นเพราะวันจันทร์-วันศุกร์ นักเรียนเรียนวิชาอื่น ๆ ด้วย ทางโรงเรียนจึงไม่สะดวกให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลระยะเวลาเก็บข้อมูลในโรงเรียน 6 แห่ง คือ เดือนธันวาคม 2557 ถึงเดือนมีนาคม 2558

6. วิธีการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยและนักศึกษานิเทศศาสตร์เป็นผู้ช่วยวิจัยได้แบ่งกลุ่มเก็บข้อมูลจากนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญทั้ง 6 โรงเรียน โดยเก็บแต่ละชั้นเรียน การเก็บข้อมูลมี 2 วิธี คือ 1. เก็บข้อมูลจากการพูดถาม-ตอบกับผู้วิจัย การพูดแนะนำตัวเองในชั้นเรียน การพูดเล่าเรื่องจากภาพ การสนทนาด้วยภาษาไทยระหว่างนักเรียนในกลุ่มชาติพันธุ์ นักเรียนกับครู 2. เก็บข้อมูลจากการ

อ่านคำ ประโยคและบทอ่านตามที่กำหนด ทั้งนี้ผู้วิจัยจะพิจารณาด้านการออกเสียงของนักเรียนทั้งเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์พร้อมทั้งบันทึกเสียงของนักเรียนด้วยเครื่องบันทึกเสียงและสัทอักษร (phonetic alphabet) เพื่อวิเคราะห์หน่วยเสียงและเสียงแปร

7. การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อผู้วิจัยได้บันทึกข้อมูลการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนด้วยสัทอักษรและบันทึกเสียงแล้ว ผู้วิจัยจึงนำมาวิเคราะห์โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์ข้อผิดพลาด (Error Analysis) ซึ่งใช้การเปรียบเทียบ (contrast) ระหว่างการออกเสียงภาษาไทยมาตรฐานกับการออกเสียงของนักเรียน จากนั้นผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดปัญหาการออกเสียงพูด โดยวิเคราะห์แยกประเภทและเรียงลำดับความถี่ของปัญหาที่พบด้วยค่าร้อยละ รวมทั้งพิจารณาปัญหาการออกเสียงที่พบเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์และปัญหาารวมด้วย

8. เรียบเรียงผลการวิจัยในรูปแบบของบทความวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาการออกเสียงของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญจำนวน 180 คน เป็นนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงจำนวน 95 คน นักเรียนเชื้อสายมอญจำนวน 85 คน จาก 6 โรงเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการอ่านรายการคำที่กำหนด บทอ่าน การพูด และการสนทนาพบปัญหาด้านการออกเสียงคำในภาษาไทยดังนี้

1. การแทนที่ของเสียง (Substitution) หมายถึง การที่เสียงนั้นถูกแทนที่ด้วยเสียงย่อยหรือหน่วยเสียง สาเหตุเกิดจากนักเรียนไม่สามารถออกเสียงนั้นได้อันเป็นผลจากภาษาแม่ของนักเรียนไม่มีหน่วยเสียงนั้นหรือเกิดจากนักเรียนจำอักษรไทยไม่ได้ ไม่แม่นยำในการออกเสียงหรือความเคยชินในการออกเสียงผิด ๆ ปัญหาการเปลี่ยนเป็นเสียงอื่นมีดังนี้

1.1 การแทนที่เสียงวรรณยุกต์ หมายถึง การที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์นั้น ถูกแทนที่ด้วยเสียงย่อยหรือหน่วยเสียงวรรณยุกต์อื่น จากการศึกษาพบว่านักเรียน มีปัญหาจำนวน 151 คนหรือร้อยละ 83.88 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหา การออกเสียงวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง จำนวน 77 คน หรือร้อยละ 81.05 นักเรียน เชื้อสายมอญมีปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์จำนวน 74 คน หรือร้อยละ 87.05 ปัญหาดังกล่าวพบมากเป็นอันดับ 1 ทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นปัญหาหลักของ นักเรียน โดยเฉพาะการผันเสียงวรรณยุกต์ด้วยอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ ที่ไม่แม่นยำเพราะคำบางคำไม่มีรูปวรรณยุกต์ แต่พยัญชนะต้นเป็นอักษรสูงหรือ ห นำ อ นำ นักเรียนเข้าใจว่าออกเป็นเสียงสามัญหรือเดาว่าเป็นเสียงวรรณยุกต์ อื่น ๆ ดังตัวอย่างคำที่ใช้หน่วยเสียงวรรณยุกต์ไม่ถูกต้อง เช่น

‘ลุ่มหลง’	/lùm lǒŋ/	→ ²	/lùm loŋ/
‘เขาค้อ’	/khǎw khǒ:/	→	/khǎw khǒ:/
‘ฝา’	/fǎ:/	→	/fa:/
‘ถุง’	/thǔŋ/	→	/thuŋ/
‘ฉุนเฉียว’	/chǔn chǐaw/	→	/chǔn chàw/
‘ตันจิว’	/tôn ŋiǎw/	→	/tôn ŋiǎw/
‘อย่า’	/jà:/	→	/jâ:/
‘เชื้อง้ำ’	/chúŋaŋ chá:/	→	/chùŋaŋ chà:/

² การยกตัวอย่างจะใช้เครื่องหมาย → หมายถึง นักเรียนออกเสียงเป็น... และ ใช้เครื่องหมาย /.../ แสดงการออกเสียงในระดับสัทศาสตร์ (Phonemics) เพื่อให้เห็นการแทนที่ของหน่วยเสียง

บางกรณีนักเรียนออกเสียงโดยใช้เสียงวรรณยุกต์ย่อย (allotone)³ ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์เดียวกันจึงเกิดการแปร (variation) ของหน่วยเสียงวรรณยุกต์ซึ่งนักเรียนอาจจำแนกได้ยากระหว่างหน่วยเสียงวรรณยุกต์ถิ่นกรุงเทพฯ กับหน่วยเสียงวรรณยุกต์ถิ่นกาญจนบุรีที่นักเรียนเคยได้ยินในชีวิตประจำวัน เช่น

‘โบโบก’	[baj ³³ bo:k ²¹]	→	[baj ³³ bo:k ³⁵³]
‘หู’	[hu: ²⁴]	→	[hu: ⁴⁵¹]
‘สอง’	[sɔ: ^η 24]	→	[sɔ: ^η 451]
‘หลาย’	[la:j ²⁴]	→	[la:j ⁴⁵¹]
‘หนึ่ง’	[nɯŋ ²¹]	→	[nɯŋ ³⁵³]

1.2 การแทนที่เสียงพยัญชนะ หมายถึง การที่หน่วยเสียงพยัญชนะนั้นถูกแทนที่ด้วยหน่วยเสียงพยัญชนะอื่นหรือเสียงย่อยอื่น จากการศึกษาพบปัญหา 2 ประเภท คือ

1.2.1 การแทนที่พยัญชนะ <ร> นักเรียนมักออกเสียงพยัญชนะต้น /r/ <ร> เป็นเสียง /l/ <ล> ทั้งการสนทนาและการอ่านโดยเฉพาะการสนทนาหรือการพูดหน้าชั้นเรียนด้วยความเคยชินและการได้ยินในชีวิตประจำวัน นักเรียนทุกคนจึงออกเสียง /r/ เป็น /l/ ส่วนการอ่านคำนั้น นักเรียนบางคนซึ่งเป็นส่วนน้อยระมัดระวังออกเสียง /r/ ได้ถูกต้องเพราะเห็นรูปเขียน ร เรือ ปัญหาการเปลี่ยนเสียงพยัญชนะต้น /r/ เป็น /l/ นี้พบมากเป็นอันดับ 1 ของการออกเสียงพยัญชนะพบจำนวน 146 คนหรือร้อยละ 81.11 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหานี้

³ คนทั่วไปเรียกว่า “เสียงเหนือ” หรือ “สำเนียงเหนือ” ในทางภาษาศาสตร์จัดว่าเป็นความแตกต่างด้านสัทศาสตร์ ผู้วิจัยจึงแสดงการแปรในระดับสัทศาสตร์ (phonetics) โดยใช้เครื่องหมาย [...] และตัวเลขวรรณยุกต์สองหลักหรือสามหลักเพื่อให้เห็นความแตกต่างในระดับเสียงย่อยของวรรณยุกต์

79 คน หรือร้อยละ 83.15 ส่วนนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหา 67 คน หรือร้อยละ 78.82 ดังตัวอย่างคำต่อไปนี้

‘แรง’	/rɛ:ŋ/	→	/lɛ:ŋ/
‘ไพเราะ’	/phaj rɔʔ/	→	/phaj lɔʔ/
‘รู้ดี’	/rú:t/	→	/lú:t/
‘рінก’	/raŋ nók/	→	/laŋ nók/
‘รอง’	/rɔ:ŋ/	→	/lɔ:ŋ/

1.2.2 การแทนที่พยัญชนะเสียงอื่น ๆ การออกเสียงพยัญชนะอื่น ๆ ที่มีปัญหา ผู้วิจัยได้จัดไว้ให้อยู่ในกลุ่มเดียวกันซึ่งนับแยกจากกลุ่มการออกเสียง /r/ เป็น /l/ เพราะเห็นว่าการออกเสียง /r/ เป็น /l/ จัดเป็นปัญหาเร่งด่วนพบเป็นจำนวนมากกว่า

การออกเสียงพยัญชนะอื่นที่มีปัญหานอกเหนือจากการออกเสียง /r/ เป็น /l/ เกิดจากการที่นักเรียนเห็นว่ารูปพยัญชนะไทยบางตัวคล้ายคลึงกันแต่ออกเสียงต่างกันเป็นคนละหน่วยเสียง นักเรียนจำสับสนและไม่แม่นยำ เช่น รูปพยัญชนะ บ /b/ กับ ป /p/ พ /ph/ กับ ฟ /f/ ด /d/ กับ ค /kh/ ต /d/ กับ ต /t/ ข /kh/ กับ ช /ch/ ผ /ph/ กับ ฝ /f/ น /n/ กับ ม /m/ ล /l/ กับ ส /s/ หรือเกิดจากการอ่านไม่ออกจึงเดาออกเป็นเสียงอื่นที่ไม่สัมพันธ์กัน ทั้ง ๆ ที่คำนั้นไม่มีปัญหาเมื่อออกเสียง เพียงแต่นักเรียนเห็นรูปคำนั้นแล้วอ่านไม่ออก จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 86 คนหรือร้อยละ 47.77 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาดังกล่าว จำนวน 46 คน หรือร้อยละ 48.42 นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาจำนวน 40 คนหรือร้อยละ 47.05 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

'บาน'	/ba:n/	→	/pa:n/
'พัด'	/phát/	→	/fát/
'คาน'	/kha:n/	→	/da:n/
'ยื่น'	/jú:n/	→	/jú:k/
'คอย'	/kho:j/	→	/khò:p/
'ชั้น'	/chán/	→	/chám/
'ออก'	/ʔò:k/	→	/ʔòʔ ⁴ /
'ผิด'	/phít/	→	/phìʔ/
'หมาก'	/mà:k/	→	/màʔ/
'เด็กร้อน'	/dùat rón/	→	/tuán lón/

นอกจากนั้นผู้วิจัยยังพบว่านักเรียนบางคนออกเสียงพยัญชนะไม่ถูกต้อง มีการเปล่งเสียงแปรไปจากการออกเสียงในภาษาไทยมาตรฐาน ได้แก่ การออกเสียง <ส> /s/ โดยใช้ลิ้นแตะระหว่างฟัน (interdental) คือ [θ] ซึ่งเป็นเสียงย่อย (allophone) ของหน่วยเสียง /s/ อีกด้วย ซึ่งพบไม่มากนักมีจำนวน 6 คน หรือ ร้อยละ 3.33

1.3 การแทนที่เสียงสระ หมายถึง การที่หน่วยเสียงสระนั้นถูกแทนที่ด้วยหน่วยเสียงสระอื่น จากการศึกษาพบว่านักเรียนสับสนเรื่องการออกเสียงสระเสียงสั้นและเสียงยาว หรือออกเสียงผิดเพราะจำรูปสระไม่ได้หรือมีปัญหาเกี่ยวกับสระลดรูป สระประสมในภาษาไทย จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 104 คนหรือร้อยละ 57.77 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาการแทนที่เสียงสระจำนวน 46 คน หรือร้อยละ 48.42 นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาการเปลี่ยนเสียงสระจำนวน 58 คน หรือร้อยละ 68.32 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

⁴ การออกเสียงพยัญชนะท้ายเป็น /ʔ/ พบในนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมากกว่าเชื้อสายมอญ

‘ยับเยิน’	/jáp jə:n/	→	/jáp jian/
‘คุณ’	/khun/	→	/khon/
‘ແກ້ນ’	/ce: kan/	→	/ce: ka:n/
‘เดียว’	/diaw/	→	/dúaj/
‘ป้าย’	/pâ:j/	→	/pô:j/
‘เบิกบาน’	/bè:k ba:n/	→	/biap ba:n/
‘อึ้งอ่าง’	/ʔùŋ ʔà:ŋ/	→	/ʔin ʔà:t/ ~ /ʔi:t ʔá:ŋ/ ⁵
‘ซ่อนหา’	/sɔ:n hǎ:/	→	/sò:n hǎ:/
‘นกกะเอียง’	/nók ʔiŋ/	→	/nók ʔiŋ/
‘โดย’	/do:j/	→	/duaj/
‘แห้ว’	/hêw/	→	/híaw/

นอกจากนี้ยังผู้วิจัยยังพบปัญหาการออกเสียงสระเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ กล่าวคือ นักเรียนเชื้อสายมอญหลายคนมีปัญหาการออกเสียงสระ อี เมื่อประสมกับพยัญชนะท้าย ว แหวน /i/ + /w/ → /iw/ นักเรียนจะออกเสียงสระ ีเย ประสมกับพยัญชนะท้าย ว แหวน /ia/ + /w/ → /iaw/ ซึ่งไม่พบในกลุ่มนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยง จัดว่าเป็นปัญหาที่ควรแก้ไขเฉพาะกลุ่ม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘หิว’	/híw/	→	/híaw/
‘ซีอิ้ว’	/si: ʔíw/	→	/si: ʔíaw/
‘ตันจิว’	/tôn ŋíw/	→	/tôn ŋíaw/
‘ลิว’	/síw/	→	/síaw/
‘ปลิว’	/pliw/	→	/pliaw/
‘หมีว’	/míw/	→	/míaw/

⁵ คำๆ หนึ่งอาจมีการออกเสียงที่มีปัญหาหลายประเภทในคนๆ เดียว เช่น ปัญหาการออกเสียงพยัญชนะและสระ ผู้วิจัยจะนับความถี่ตามปัญหาที่พบโดยแยกประเภทและนับซ้ำจำนวนคน

2. การไม่ออกเสียงในเสียงที่ต้องการ (Omission) หมายถึง การที่ละไม่ออกเสียงนั้นในตำแหน่งที่เสียงนั้นต้องปรากฏและไม่มีแทนที่ด้วยเสียงใด ๆ ทั้งสิ้น สาเหตุอาจเกิดจากนักเรียนอ่านคำไม่ออกจึงข้ามไปไม่ออกเสียงหรือกลุ่มของเสียงซึ่งเป็นการอ่านข้ามทั้งพยางค์หรือเกิดจากความเคยชินขณะพูด ความไม่ใส่ใจ หรือความไม่รู้ เช่น การออกเสียงควบกล้ำ บางกรณีนักเรียนอาจจะเขียนคำที่มีพยัญชนะควบกล้ำได้แต่ไม่ออกเสียงควบกล้ำ หรือเกิดจากปัญหาภาษาแม่ของนักเรียนที่ไม่มีหน่วยเสียงพยัญชนะในตำแหน่งนั้น ๆ เช่น กรณีนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงจะมีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะท้ายในภาษาไทยเพราะภาษากะเหรี่ยงไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย ปัญหาการไม่ออกเสียงในเสียงที่ต้องการแบ่งได้ดังนี้

2.1 การไม่ออกเสียงควบกล้ำ หมายถึง การที่นักเรียนออกเสียงในคำที่มีพยัญชนะต้นควบกล้ำ 2 เสียงเป็นเสียงเดียว ส่วนใหญ่จะละเสียงที่ 2 คือเสียงที่ควบกล้ำด้วย /r, l/ หากเป็นเสียงควบกล้ำ /khw/ และ /kw/ นักเรียนบางคนจะออกเป็นเสียง /f/ หรือออกเสียงที่ 1 หากเป็นการอ่านคำพบว่านักเรียนจะอ่านข้ามอักษรที่จำไม่ได้ว่าออกเสียงอย่างไร จะอ่านเฉพาะที่อ่านได้เท่านั้น เช่น คล /khl/ ออกเสียงเป็น ล /l/ ปัญหาการไม่ออกเสียงควบกล้ำนี้มีสอนในแบบเรียนเฉพาะชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 จากการศึกษาพบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 73 คนหรือร้อยละ 60.83 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาจำนวน 37 คน หรือร้อยละ 63.79 (คิดเฉพาะนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ที่เรียนคำควบกล้ำจำนวน 58 คน) นักเรียนเชื้อสายมอญจำนวน 38 คน หรือร้อยละ 61.29 (คิดเฉพาะนักเรียนจำนวน 62 คน) ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘กว้าง’	/kwa:ŋ/	→	/wa:ŋ/
‘ขวาน’	/khwǎ:n/	→	/fǎ:n/ หรือ /wǎ:n/
‘เกลือ’	/klua/	→	/kua/
‘เปลือก’	/pluak/	→	/pə:k/

'ครอบครัว'	/khrv̄:p khrua/	→	/khv̄:p khua/
'สงกรานต์'	/sǒŋ kra:n/	→	/sǒŋ ka:n/
'เพลง'	/phle:ŋ/	→	/phe:ŋ/

2.2 การไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย หมายถึง การที่นักเรียนละเสียงพยัญชนะท้ายในตำแหน่งที่เสียงนั้นต้องปรากฏ อาจเป็นเพราะนักเรียนอ่านแล้วประสมเสียงพยัญชนะท้ายไม่ได้จึงละเว้นไม่ออกเสียงหรือปัญหาภาษาแม่ที่ไม่มีพยัญชนะท้าย เช่น ภาษากะเหรี่ยง พบว่านักเรียนมีปัญหาการไม่ออกเสียงพยัญชนะท้ายจำนวน 71 คน หรือร้อยละ 39.44 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงจะมีปัญหามากกว่านักเรียนเชื้อสายมอญ กล่าวคือ นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหา 49 คน หรือร้อยละ 51.57 ส่วนนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหา 22 คน หรือร้อยละ 25.88 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

'ธนาคาร'	/tha na kha:n/	→	/tha na kha:/
'เลขที่'	/lê:k thî:/	→	/lê: thî:/
'หุง'	/hũŋ/	→	/hũ:/
'อื่น'	/ʔù:n/	→	/ʔù:/
'วิจวอน'	/wiŋ wo:n/	→	/wi: wo:/
'เลี้ยง'	/líaw/	→	/lia/

2.3 การไม่ออกเสียงบางพยางค์ หมายถึง การที่นักเรียนไม่ออกกลุ่มของเสียงในตำแหน่งนั้นๆ ปัญหานี้เกิดกับการอ่าน เมื่อนักเรียนอ่านบางพยางค์ไม่ออกจึงข้ามไป พบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 78 คนหรือร้อยละ 43.33 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหา 38 คน หรือร้อยละ 40 นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหา 40 คน หรือร้อยละ 47.05 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘เกษตร’	/ka sèt/	→	/kèt/
‘สามัคคี’	/sǎ: mák khi:/	→	/sǎ: màk/
‘ไกลเกลี้ย’	/klàj klia/	→	/kàj/
‘เชี่ยวชาญ’	/khǎw kha ci:/	→	/khǎw ci:/ หรือ /khǎw cǐ:/
‘อธยาศัย’	/ʔàt tha ja: sǎj/	→	/ʔàt ja: sǎj/

3. การออกเสียงเพิ่มไปจากเสียงที่ต้องการ (Insertion) หมายถึงการที่นักเรียนออกเสียงบางเสียงหรือกลุ่มของเสียงซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคำนั้น สาเหตุเกิดจากความไม่แม่นยำขณะอ่านหรือเป็นคำบาลี-สันสกฤตที่มีการันต์หรือไม่มีการันต์แต่ไม่ออกเสียง ซึ่งเป็นคำค่อนข้างยากสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นหรือเป็นคำไทยที่นักเรียนออกเสียงเพิ่มเพราะเห็นรูปเขียนประเภท ห นำ หรือ อ นำ ในการอ่านคำ ปัญหาการออกเสียงเพิ่มไปจากเสียงที่ต้องการมีดังนี้

3.1 การเพิ่มหน่วยเสียง หมายถึง การที่นักเรียนออกเสียงบางเสียงเพิ่มเพราะไม่ระวังขณะอ่าน มักพบท้ายพยางค์ซึ่งมีไม่มากนัก การออกเสียงลักษณะนี้เกิดจากการอ่านที่ไม่แม่นยำ พบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 7 คนหรือร้อยละ 3.88 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาจำนวน 4 คน หรือร้อยละ 4.21 ส่วนนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาจำนวน 3 คน หรือร้อยละ 3.52 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘สตรอเบอรี’	/sa trø: bø: rí:/	→	/sa tɔ:m bø: lí:/
‘เรื่องเรือ’	/ruaŋ rúa/	→	/ruaŋ ruaŋ/
‘ทัพพี’	/tháp phi:/	→	/tháp phim/

3.2 การเพิ่มพยางค์ หมายถึง การที่นักเรียนออกกลุ่มของเสียงเพิ่มซึ่งไม่ได้เป็นส่วนหนึ่งของคำนั้นทำให้คำนั้นมีพยางค์เพิ่มขึ้น มักเป็นคำบาลี-สันสกฤตในบทอ่านหรือคำที่มี รูปเขียน ห นำ อ นำ ซึ่งปกติจะไม่ออกเสียงอักษรนำ แต่ นักเรียนมักอ่านแยกพยางค์ ทำให้มีพยางค์เพิ่มขึ้น หรือคำควบกล้ำ <กร ขว พร>

พบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 13 คนหรือร้อยละ 7.22 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาการออกเสียงโดยเพิ่มพยางค์จำนวน 10 คน หรือร้อยละ 10.52 ส่วนนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาจำนวน 3 คน หรือร้อยละ 3.52 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘พยาธิ’	/pha jâ:t/	→	/pha ja: thíʔ/
‘เกษตร’	/ka sè:t/	→	/ke: sa tɔ:n/
‘สามารถ’	/sǎ: mâ:t/	→	/sǎ: ma: lót/
‘ผลุนผลัน’	/phlŭn phlǎn/	→	/pha lun pha lan/
‘พรวด’	/phrŭat/	→	/pha lŭat/

4. การแยกพยางค์ผิด (Parsing) หมายถึง การที่นักเรียนออกเสียงโดยแยกกลุ่มของเสียงผิดแต่ยังคงมีจำนวนพยางค์เท่าเดิม สาเหตุเกิดจากการอ่านที่ไม่คล่องหรือไม่เคยอ่านคำนั้นมาก่อน หรือไม่ทราบความหมาย ปัญหานี้พบข้อบกพร่องไม่มากนัก พบว่านักเรียนมีปัญหาจำนวน 18 คนหรือร้อยละ 10 โดยนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาการแยกพยางค์จำนวน 7 คน หรือร้อยละ 7.36 ส่วนนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาจำนวน 11 คน หรือร้อยละ 12.94 ดังตัวอย่างต่อไปนี้

‘แสดง’	/sa de:ŋ/	→	/se: doŋ/
‘แปรง’	/pre:ŋ/	→	/pe: loŋ/
‘ตามอง’	/ta: mɔ:ŋ/	→	/ta:m ʔoŋ/
‘เตลิด’	/ta lè:t/	→	/te: líʔ/

จากปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ ทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำมาจัดเรียงลำดับความถี่ที่พบมากและน้อย ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญจัดตามลำดับความถี่

ประเภทที่	ปัญหาการออกเสียง	ลำดับความถี่	จำนวนคนที่มีปัญหา	ค่าเฉลี่ยร้อยละ
1.	การแทนที่ของเสียง 1.1 การแทนที่เสียงวรรณยุกต์ 1.2 การแทนที่เสียงพยัญชนะ 1.2.1 การแทนที่เสียงพยัญชนะต้น <ร> 1.2.2 การแทนที่เสียงพยัญชนะอื่น ๆ 1.3 การแทนที่เสียงสระ	1 2 5 4	151 146 86 104	83.88 81.11 47.77 57.77
2.	การไม่ออกเสียงในเสียงที่ต้องการ 2.1 การไม่ออกเสียงควบกล้ำ 2.2 การไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย 2.3 การไม่ออกเสียงบางพยางค์	3 7 6	73 71 78	60.83 ⁶ 39.44 43.33
3.	การออกเสียงเพิ่มไปจากเสียงที่ต้องการ 3.1 การเพิ่มหน่วยเสียง 3.2 การเพิ่มพยางค์	10 9	7 13	3.88 7.22
4.	การแยกพยางค์ผิด	8	18	10.00

ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญทั้ง 4 ประเภทดังกล่าว หากจะพิจารณาปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 จะพบว่ามี 4 ประเภทดังนี้ **ปัญหาร่วมอันดับ 1** คือ การแทนที่เสียงวรรณยุกต์ร้อยละ 83.88 ในการอ่านคำหรือบทอ่าน นักเรียนนำหน่วยเสียงหนึ่งไปแทนอีกหน่วยเสียงหนึ่ง โดยเฉพาะพยัญชนะต้นกลุ่มอักษรสูง

⁶ เฉพาะข้อนี้คิดจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 3 ซึ่งเรียนเรื่องเสียงควบกล้ำจำนวน 120 คนส่วนข้ออื่น ๆ คิดจากนักเรียนชั้นประถมปีที่ 1, 2 และ 3 จำนวน 180 คน

ที่คู่กับอักษรต่ำ เช่น ข-ค ถ-ท ผ-พ ฝ-ฟ ส-ซ ทั้งนี้เพราะรูปวรรณยุกต์เมื่อปรากฏกับพยัญชนะต้นที่เป็นอักษรสูงและอักษรต่ำจะออกเสียงไม่ตรงกับรูปแตกต่างกับอักษรกลางซึ่งเป็นคำที่รูปและเสียงวรรณยุกต์ตรงกัน หากเป็นการสนทนานักเรียนบางคนพูดด้วยสำเนียงไทยถิ่นกาญจนบุรีซึ่งเป็นเสียงวรรณยุกต์ย่อย

อันดับที่ 2 คือ ปัญหาการแทนที่เสียงพยัญชนะ ผู้วิจัยพบว่ามีปัญหาการแทนที่เสียง <ร> ร้อยละ 81.11 นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญมีปัญหาาร่วมกันคือออกเสียง /r/ เป็น /l/ โดยเฉพาะการสนทนาร้อยละ 100 หากเป็นการอ่านคำหรือบทอ่าน ปัญหานี้จะลดลงบ้างเพราะนักเรียนเห็นรูปคำใช้พยัญชนะต้น ร เรือ จึงกระดกลิ้นออกเสียงได้ชัดเจนมีความระมัดระวังมากขึ้น

อันดับที่ 3 คือ ปัญหาการไม่ออกเสียงควบกล้ำร้อยละ 60.83 นักเรียนจะออกเป็นเสียงพยัญชนะต้นเดี่ยวเสียงแรกหรือเป็นเสียงอื่น พบการสนทนา มากกว่าการอ่าน ทั้งนี้เพราะการอ่านนั้นนักเรียนเห็นอักษร <ร ล ว> จึงระมัดระวังการออกเสียง

อันดับที่ 4 คือ ปัญหาการแทนที่เสียงสระร้อยละ 57.77 นักเรียนจะมีปัญหาเกี่ยวกับการอ่านสระเปลี่ยนรูป คือ สระอะ อือ เอะ แอะ เออ สระประสม เอีย เอือ อัว ซึ่งพบทั้งนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญซึ่งเป็นปัญหาร่วม เพราะสระไทยซับซ้อนมีการเปลี่ยนรูปเมื่อมีตัวสะกด เช่น ก + ะ = กะ เมื่อมีตัวสะกด น สระอะจะเปลี่ยนเป็นไม้หันอากาศ < ̣ > = กัน นักเรียนต้องจำรูปเพิ่มแม้ว่าจะออกเสียงสระอะเหมือนกัน

เปรียบเทียบปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ

จากปัญหาทั้ง 4 ข้อ ซึ่งมีความถี่ที่พบเกินร้อยละ 50 ซึ่งเป็นปัญหาร่วม ผู้วิจัยได้นำปัญหาทั้ง 10 ข้อ มาจำแนกตามกลุ่มชาติพันธุ์อีกครั้ง เพื่อพิจารณาว่าปัญหาใดที่มีความถี่ต่างกันค่อนข้างมากซึ่งอาจเป็นปัญหาเด่นของนักเรียนแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ

ประเภท ที่	ปัญหาการออกเสียง	กะเหรี่ยง 95 คน		มอญ 85 คน	
		จำนวนคน ที่มีปัญหา	ร้อยละ	จำนวนคน ที่มีปัญหา	ร้อยละ
1	การแทนที่ของเสียง 1.1 การแทนที่เสียง วรรณยุกต์	77	81.05	74	87.05
	1.2 การแทนที่เสียง พยัญชนะ				
	1.2.1 การแทนที่เสียง พยัญชนะต้น <ร>	79	83.15	67	78.82
	1.2.2 การแทนที่เสียง พยัญชนะอื่นๆ	46	48.42	40	47.05
	1.3 การแทนที่เสียงสระ	48	48.42	58	68.32
2	การไม่ออกเสียงโนเสียงที่ ต้องการ				
	2.1 การไม่ออกเสียงควบกล้ำ	37	63.79	38	61.29
	2.2 การไม่ออกเสียง พยัญชนะท้าย	49	51.57	22	25.88
	2.3 การไม่ออกเสียงบาง พยางค์	38	40.00	40	47.05
3	การออกเสียงเพิ่มไปจาก เสียงที่ต้องการ				
	3.1 การเพิ่มหน่วยเสียง	4	4.21	3	3.52
	3.2 การเพิ่มพยางค์	10	10.52	3	3.52
4	การแยกพยางค์ผิด	7	7.36	11	12.94

จากตารางแสดงการเปรียบเทียบปัญหาการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญจะเห็นได้ว่าปัญหาแต่ละข้อมีความถี่ค่าร้อยละใกล้เคียงกันยกเว้น 2 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยเกินร้อยละ 50 คือ **1. การแทนที่เสียงสระ** นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหามากกว่าคือ 68.23 ในขณะที่นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาร้อยละ 48.42 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 กล่าวคือนักเรียนเชื้อสายมอญจะมีปัญหาการออกเสียงสระโดยเฉพาะสระอิและมีตัวสะกด ว แหวน ซึ่งระบบเสียงภาษามอญไม่มีการเกิดร่วมกัน **2. การไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย** นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหามากกว่าคือร้อยละ 51.57 ในขณะที่นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหา ร้อยละ 25.88 ซึ่งต่ำกว่าร้อยละ 50 เพราะระบบเสียงภาษากะเหรี่ยงไม่มีพยัญชนะท้าย หากนักเรียนบางคนฝึกฝนก็สามารถออกเสียงคำในภาษาไทยที่มีโครงสร้างพยางค์แบบนี้ได้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญจำนวน 180 คน จาก 6 โรงเรียนในอำเภอทองผาภูมิและอำเภอ สังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี สะท้อนให้เห็นว่าปัญหาการออกเสียงที่เป็นปัญหาร่วมกันทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ 1) การแทนที่เสียงวรรณยุกต์ 2) การแทนที่เสียงพยัญชนะต้น ร 3) การไม่ออกเสียงควบกล้ำ 4) การแทนที่เสียงสระ 5) การแทนที่เสียงพยัญชนะอื่น ๆ 6) การไม่ออกเสียงบางพยางค์ 7) การไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย 8) การแยกพยางค์ผิด 9) การเพิ่มพยางค์ 10) การเพิ่มหน่วยเสียง

ส่วนผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบปัญหาเฉพาะกลุ่มเรื่องการออกเสียงภาษาไทยของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญแล้วพบว่านักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาการออกเสียงสระเกินร้อยละ 50 คือ 68.23 ในขณะที่นักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาร้อยละ 48.42 โดยเฉพาะปัญหาการออกเสียงสระอิและตัวสะกด ว แหวน ในกลุ่มนักเรียนเชื้อสายมอญ

ส่วนปัญหาของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงนั้น ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาเรื่องไม่ออกเสียงพยัญชนะท้าย แม้ว่าปัญหาข้อนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50 ในภาพรวมคือร้อยละ 39.44 เมื่อพิจารณาให้ละเอียดจะเห็นว่านักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาเกินร้อยละ 50 คือร้อยละ 51.57 ในขณะที่นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาเรื่องดังกล่าวร้อยละ 25.88

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหารวมของนักเรียนทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งเป็นปัญหาเด่นพบเกินร้อยละ 50 ทั้ง 4 ประการ น่าจะเกิดจากการอ่านที่ไม่แม่นยำ จำรูปพยัญชนะ สระ สับสน การได้ยินเสียงที่ผิดหรือความเคยชินในการออกเสียงปัญหาดังกล่าวล้วนๆ เป็นปัญหาการออกเสียงของนักเรียนเชื้อสายอื่นๆ ที่เรียนภาษาไทยเช่นกัน ดังงานวิจัยของธีระพันธ์ เหลืองทองคำและคณะ (2558) พบว่านักเรียนทุกกลุ่มชาติพันธุ์⁷ ในอำเภอเชียงคำและอำเภอปง จังหวัดพะเยานั้นมีปัญหาที่โดดเด่น คือ การออกเสียง ร เรือ และเสียงควบกล้ำ⁸ ที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งเกิดจากการอ่านที่ไม่แตกฉานและความรู้ด้านอักขรวิธีไม่แม่นยำมากกว่าการแทรกแซง (interference) จากภาษาแม่ หรืองานวิจัยของประสงค์ ราชณสุขและคณะ (2523) พบว่านักเรียนชาวเขามมีปัญหาการ ออกเสียง ร เรือ และเสียงควบกล้ำในภาษาไทย นอกจากนี้งานวิจัยของประจิตต์ อภินันุรักษ์ (2557) พบว่านักเรียนชั้นประถมปีที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ออกเสียง ร เรือ เป็น ล ลิง และละเว้นไม่ออกเสียงควบกล้ำด้วย

ปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์นั้นนับเป็นปัญหาที่พบในนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นเช่นกัน แม้จะเป็นปัญหาร่วมของนักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ

⁷ ได้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ไทยยวน ไทลื้อ ไทยอีสาน (ลาว) เมียน (เข่า) ม้งขาว กะเหรี่ยงสะกอ อาข่า (อีเก้อ) และปืซู

⁸ แบบเรียนวิชาภาษาไทย สอนเรื่องการอ่านคำควบกล้ำ เริ่มชั้นประถมปีที่ 2

ในกลุ่มทดลอง หากจะพิจารณาเมื่อแยกความถี่คำร้อยละตามกลุ่มชาติพันธุ์ให้ละเอียดพบว่า กลุ่มนักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหาเรื่องดังกล่าวร้อยละ 87.05 มากกว่านักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงเพียงเล็กน้อยซึ่งมีปัญหาลดร้อยละ 81.05 อาจเป็นเพราะภาษามอญไม่มีเสียงวรรณยุกต์ นักเรียนต้องเรียนรู้ใหม่ อีกทั้งระบบอักษรวิธีของไทยที่สะกดไม่ตรงกับการออกเสียงโดยเฉพาะอักษรสูงคู่กับอักษรต่ำและอักษรกลาง คำเป็นและคำตายที่มีรูปวรรณยุกต์ไม่เป็นระบบเดียวกัน นับว่าเป็นปัญหาลำคัญและยากมากสำหรับเด็กกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใช้ภาษากะเหรี่ยงและมอญเป็นภาษาแม่ ข้อค้นพบประเด็นนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ฤทธิ โสภาก (2531) ที่ศึกษาปัญหาการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยเป็นภาษาแม่ พบว่าถึงแม้นักเรียนสามารถออกเสียงวรรณยุกต์ได้ครบทั้ง 5 เสียง แต่ยังคงแทนที่หน่วยเสียงวรรณยุกต์ผิดเพี้ยนอย่างไม่เป็นระบบ เช่นเดียวกับงานวิจัยของเสนอ ตริวิเศษ (2542) ที่พบว่านักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่ใช้ภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ มีปัญหาการออกเสียงวรรณยุกต์มากที่สุด

ส่วนปัญหาเด่นที่พบเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์นั้นอาจเกิดจากการแทรกแซงของภาษาแม่ อยู่บ้าง ดังที่ผู้วิจัยพบว่านักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยงมีปัญหาการออกเสียงพยัญชนะท้ายมากกว่านักเรียนเชื้อสายมอญนั้นอาจเป็นเพราะภาษากะเหรี่ยงไปไม่มีเสียงพยัญชนะท้าย (พจนานารถ เสมอมิตร 2526) สอดคล้องกับงานวิจัยของประสงค์ ราชณสุขและคณะ (2523) ที่ศึกษาปัญหาการออกเสียงของนักเรียนชาวเขาแล้วพบว่ามีปัญหาการออกเสียงตัวสะกด <ก บ ต ม น ง>

สำหรับปัญหาการออกเสียงสระนั้น นักเรียนเชื้อสายมอญมีปัญหามากกว่านักเรียนเชื้อสายกะเหรี่ยง โดยเฉพาะการออกเสียงสระประสมเพราะภาษามอญมีสระประสม 5 หน่วยเสียง คือ /ea, oa, ae, ao, oe/ ไม่มีสระประสมใดเหมือนสระประสมในภาษาไทย คือ /ia ua ua/ นอกจากนั้นนักเรียนเชื้อสายมอญยังมีปัญหาการออกเสียงสระ /i/ + เสียงท้าย /-w/ เช่น ทิว ออกเป็น เทียว เพราะระบบเสียงภาษามอญเสียงดังกล่าวไม่เกิดร่วมกัน (นริศรา โจมศิริ, 2547) ส่วนภาษากะเหรี่ยงไม่มีสระเดี่ยวธรรมดาเหมือนภาษาไทยเพียงแต่ไม่มีความต่าง

เรื่องความสั้น-ยาว ของเสียงสระ นอกจากนี้ยังมีสระเดี่ยวเสียงนาสิก 2 หน่วยเสียง สระเดี่ยวเสียงกักที่สั้นเสียง 6 หน่วยเสียง และสระประสม 13 หน่วยเสียง (พจนานุกรมอมิตร 2526) การมีเสียงสระที่หลากหลาย อาจทำให้นักเรียนบางคนสามารถปรับการออกเสียงให้ใกล้เคียงกับเสียงสระในภาษาไทยได้เร็วกว่า แม้ว่าบางคนจะมีปัญหาการออกเสียงอยู่บ้าง อย่างไรก็ตามผู้วิจัยสังเกตเห็นความแตกต่างระหว่างการอ่านออกเสียงและการพูดเล่าเรื่องหรือการสนทนาถึงแม้ว่าไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการวิจัย กล่าวคือโดยทั่วไปนักเรียนมีปัญหาการอ่านมากกว่าการพูด ทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่สามารถโยงอักษรไทยกับการออกเสียงได้จึงอ่านไม่ออก ส่วนการพูดนั้นนักเรียนมีคู่สนทนาอาจเลียนการออกเสียงภาษาไทยจากคู่สนทนาได้บ้างหรือใช้บริบทตลอดจนภาษาท่าทางช่วย ส่วนการออกเสียง ร และเสียงควบกล้ำ ร นั้นพบว่ามีปัญหาการพูดมากกว่าการอ่าน เกิดจากการที่คนในชุมชนไม่ออกเสียงให้ได้ยิน การได้ยินเสียงผิด ๆ หรือเกิดจากความเคยชิน แต่เมื่อนักเรียนอ่านเห็นคำที่มีอักษร <ร> เป็นพยัญชนะต้นหรือคำควบกล้ำ <ร> จึงระมัดระวังพยายามออกเสียงให้ถูกต้อง

จากผลการวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการออกเสียงคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นเชื้อสายกะเหรี่ยงและมอญ อำเภอทองผาภูมิและอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีมีทั้งปัญหาร่วมกันซึ่งสามารถพบในกลุ่มนักเรียนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นซึ่งเกิดจากการอ่านที่ไม่แม่นยำ จำตัวอักษรสับสน หรือความเคยชินขณะพูดเพราะฟังมาผิด ๆ และมีปัญหาเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ซึ่งอาจได้รับอิทธิพลของภาษาแม่ ดังนั้นหากครูผู้สอนสังเกตเห็นปัญหาและเน้นการฝึกให้นักเรียนออกเสียงภาษาไทยทั้งการอ่านและการพูดให้ถูกต้องตั้งแต่เริ่มเข้าเรียนจะส่งผลให้นักเรียนสามารถเขียนภาษาไทยได้ถูกต้องเมื่อเรียนชั้นสูงต่อไป

บรรณานุกรม

- จิตประภา ศรีอ่อน. (2522). ปัญหาการพูดภาษาไทยไม่ชัดของเด็กชาวเขาเผ่าม้งในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ตาก. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ณรงค์ฤทธิ โสภา. (2531). การวิเคราะห์ปัญหาการใช้ภาษาไทยของนักเรียนชั้นเด็กเล็กและชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่พูดภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ, และคณะ. (2558). รายงานการวิจัยเรื่อง วิจัยและพัฒนาแบบฝึกอิเล็กทรอนิกส์เพื่อแก้ไขปัญหาการอ่านออกเสียงและการพูดภาษาไทยไม่ชัด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- นริศรา โฉมศิริ. (2547). การศึกษาบริบททางภาษาศาสตร์วัฒนธรรมของชื่อชาวมอญ กรณีศึกษาชาวมอญที่บ้านวังกะ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- บรรเลง สุปี. (2536). การวิเคราะห์ความยากง่ายในการอ่านและการเขียนคำพื้นฐานภาษาไทยระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของนักเรียนชาวเขาเผ่ากะเหรี่ยง จังหวัดแม่ฮ่องสอน. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ประจิตต์ อภินันท์รักต์. (2527). การศึกษาเปรียบเทียบความบกพร่องทางการพูดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ประสงค์ ราชณสุข, และคณะ. (2523). การศึกษาและวิธีการแก้ไขการพูดภาษาไทยของเด็กชาวเขา. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พจนารถ เสมอมิตร. (2526). ระบบเสียงภาษาไพลั่ว. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- พราวพร อ่วมเจริญ, และสุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (มกราคม-เมษายน 2558). การเปรียบเทียบการพูดและการเขียนจากการเล่าเรื่องของเด็กออทิสติก. *วารสารวิชาการ Veridian E-journal* 8,1, 988-1011.
- เพ็ญศิริ เทพวิทักษ์กิจ. (2530). การวิเคราะห์ลักษณะการพูดไม่ชัดของเด็กในโรงเรียนเขตอำเภอพรหมบุรีจังหวัดสิงห์บุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

- เสนอ ตวีวิเศษ. (2542). การวิเคราะห์ปัญหาการพูดและการเขียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ในเขตอำเภอขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ ที่ใช้ภาษาเขมรและภาษาส่วยในชีวิตประจำวัน. ปริญญาโทปริญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2545). เสียงและระบบเสียงภาษาไทย. ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Mukgoen, Sunee. (1980). *Articulatory Characteristics of School Children Aged Three to Eight Years in Phya Thai Area*. Master Thesis, Mahidol University.
- Selingker, L. (1997). "Interlanguage" In *Error Analysis*. Singapore: Singapore offset Printing Ltd.